O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol.2 N.5

2026

International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research

Volume 2 Issue 5
2026

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro jurnali

5-son
2026

Международный журнал современных научно-технических исследований

Том 2 Выпуск 5
2026

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas’ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay’ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O’zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O’zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro‘yxatidan o‘tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O‘zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© “O‘zMU Jizzax filiali” – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko‘chasi, 259-uy.

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI VA OILA HAMKORLIGIDA BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA PSIXOLOGIK TAYYORLASHNING INNOVATSION SHAKLLARI

Marufova Munira Egamkulovna

Samarqand davlat pedagogika instituti, o'qituvchi, (PhD).

Annotatsiya.

Maqolada maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligida 6–7 yoshli bolalarni maktab ta'limiga psixologik tayyorlash masalasi o'rganilgan. Mahalliy ilmiy adabiyotlar, «Ilk qadam» davlat o'quv dasturi hamda maktabga o'tishga oid xalqaro manbalar qiyosiy tahlil qilingan. Tahlil asosida psixologik tayyorgarlikning motivatsion, bilish, hissiy-irodaviy va ijtimoiy-kommunikativ ko'rsatkichlari tizimlashtirilgan. Ushbu ko'rsatkichlarni rivojlantirish uchun rolli o'yinlar, ota-onalar uchun amaliy mashg'ulotlar, rivojlanish portfoliosi, maktab bilan tanishuv tashriflari va qisqa oilaviy topshiriqlar taklif etilgan. Hamkorlikni dastlabki kuzatuv, qo'shma maqsad belgilash, amaliy faoliyat va qayta kuzatuv bosqichlarida tashkil etish tartibi ishlab chiqilgan. Mazkur tartib nazariy-metodik taklif sifatida taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, oila hamkorligi, psixologik tayyorgarlik, maktabga o'tish, o'zini boshqarish, rolli o'yin, pedagogik kuzatuv.

ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ДЕТЕЙ К ШКОЛЬНОМУ ОБУЧЕНИЮ В СОТРУДНИЧЕСТВЕ ДОШКОЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ И СЕМЬИ

Маруфова Мунира Эгамкуловна

Самаркандский государственный педагогический институт, преподаватель, (PhD).

Аннотация.

В статье рассматривается проблема психологической подготовки детей 6–7 лет к школьному обучению в условиях сотрудничества дошкольной образовательной организации и семьи. Проведён сравнительный анализ отечественной научной литературы, государственной учебной программы «Илк кадам» («Первый шаг») и международных источников, посвящённых переходу детей к школьному обучению. На основе анализа систематизированы мотивационные, познавательные, эмоционально-волевые и социально-коммуникативные показатели психологической готовности к школе. Для развития данных показателей предложены ролевые игры, практические занятия для родителей, портфолио развития ребёнка, ознакомительные посещения школы и краткие семейные задания. Разработан порядок организации сотрудничества, включающий этапы первичного наблюдения, совместного определения целей, практической деятельности и повторного наблюдения. Предложенный порядок представлен в качестве теоретико-методической рекомендации.

Ключевые слова: дошкольное образование, сотрудничество с семьёй, психологическая готовность, переход к школьному обучению, саморегуляция, ролевая игра, педагогическое наблюдение.

INNOVATIVE FORMS OF PSYCHOLOGICAL PREPARATION OF CHILDREN FOR SCHOOL THROUGH COOPERATION BETWEEN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND FAMILIES

Marufova Munira Egamkulovna

Samarkand State Pedagogical Institute, Lecturer, (PhD).

Abstract.

This article examines the psychological preparation of children aged 6–7 for school through cooperation between preschool educational institutions and families. A

comparative analysis was conducted of national academic literature, the “Ilk Qadam” (“First Step”) State Curriculum, and international sources addressing the transition to school. Based on this analysis, the motivational, cognitive, emotional-volitional, and social-communicative indicators of psychological school readiness were systematized. To develop these indicators, the article proposes role-playing games, practical workshops for parents, child development portfolios, introductory school visits, and short family-based assignments. A structured procedure for organizing cooperation was developed, comprising initial observation, joint goal setting, practical activities, and follow-up observation. This procedure is presented as a theoretical and methodological proposal.

Keywords: preschool education, family cooperation, psychological readiness, transition to school, self-regulation, role-playing, pedagogical observation.

Kirish. Maktabga kirish bola uchun yangi kun tartibi, yangi muloqot muhiti va mas’uliyat bilan bog‘liq o‘tish davridir. Bola birinchi sinfda topshiriqni tinglab bajarishi, tengdoshlari bilan hamkorlik qilishi, qiyinchilik yuzaga kelganda yordam so‘rashi va xatodan so‘ng faoliyatni davom ettira olishi kerak. Shu sababli maktabga psixologik tayyorgarlikni o‘rganishda bolaning o‘qishga munosabati, bilish jarayonlari, xulq-atvorini boshqarishi va ijtimoiy munosabatlarga kirisha olishi birgalikda ko‘rib chiqiladi [1; 2].

Z. Nishanova va G. Alimova maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish jarayonlari hamda hissiy-irodaviy rivojlanishini bolalar psixologiyasining muhim masalalari sifatida yoritadi [1]. S. X. Jalilova maktab ta’limiga psixologik tayyorlikni o‘rganishda intellektual, ijtimoiy va emotsional yetuklikka e’tibor qaratadi [2]. O. U. Xasanboyevaning maktabgacha ta’lim pedagogikasiga oid qo‘llanmasidan esa tayyorgarlik jarayonining pedagogik asoslarini o‘rganishda foydalanildi [3].

Ota-ona bolaning uyda mustaqil harakat qilishi va qiyin vaziyatga qanday munosabat bildirishini kuzatadi. Tarbiyachi esa uning guruh qoidalariga amal qilishi, tengdoshlari bilan kelishishi va umumiy topshiriqdagi ishtirokini kuzatadi. Bu kuzatuvlar birgalikda muhokama qilinganda, bolaning turli muhitlardagi kuchli tomonlari va ko‘makka bo‘lgan ehtiyoji aniqroq ko‘rinadi. UNICEFning konseptual yondashuvida ham maktabga tayyorgarlik bolaning, oilaning va maktabning o‘tish davriga tayyorligi bilan bog‘liq holda talqin qilinadi [4].

Tadqiqotning maqsadi — maktabgacha ta’lim tashkiloti va oila hamkorligida 6–7 yoshli bolalarni maktab ta’limiga psixologik tayyorlash shakllarini asoslash hamda ularni amaliyotda qo‘llash tartibini ishlab chiqish.

MATERIALLAR VA METODLAR

Tadqiqot nazariy-metodik sharh shaklida olib borildi. Tahlilning asosiy maqsadi maktabgacha ta’lim tashkiloti (MTT) va oila hamkorligida 6–7 yoshli bolalarning maktab ta’limiga psixologik tayyorgarligini rivojlantirishga xizmat qiladigan shakllarni asoslashdan iborat bo‘ldi. Bunda bolaning yangi faoliyatga qiziqishi, og‘zaki ko‘rsatmani tushunishi, hissiyotlari va xatti-harakatlarini boshqarishi, kattalar hamda tengdoshlari bilan muloqotga kirishishi o‘rganildi. Ushbu xususiyatlarning oiladagi kundalik faoliyat va MTTdagi guruh mashg‘ulotlarida qanday namoyon bo‘lishiga alohida e’tibor qaratildi.

Manbalar mavzuga bevosita aloqadorligi, maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik rivojlanishini yoritishi hamda maktabga o‘tish davrida oila va ta’lim tashkiloti hamkorligini tashkil etishga doir metodik xulosalar chiqarish imkoniyati asosida tanlandi. Z. Nishanova va G. Alimovaning o‘quv qo‘llanmasi asosida maktabgacha yoshda bilish jarayonlari va hissiy-irodaviy xususiyatlarning rivojlanishi ko‘rib chiqildi [1]. S. X. Jalilovaning tadqiqoti bolaning maktabga psixologik tayyorligini intellektual, emotsional va ijtimoiy yetuklik bilan bog‘liq holda tahlil qilishga asos bo‘ldi [2]. O. U. Xasanboyevaning maktabgacha ta’lim pedagogikasiga oid qo‘llanmasidan bolalarning yosh xususiyatlariga mos tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning pedagogik asoslarini yoritishda foydalanildi [3].

UNICEFning maktabga tayyorgarlik bo‘yicha konseptual sharhi asosida bolaning tayyorgarligi oilaning uni qo‘llab-quvvatlash imkoniyatlari va maktabning bolani qabul qilishga tayyorligi bilan bog‘liq holda o‘rganildi [4]. OECD hisobotidan maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim o‘rtasidagi uzviylikni ta’minlash hamda o‘tish davrida pedagoglar bilan oilaning hamkorligini tashkil etishga oid yondashuvlarni qiyoslashda foydalanildi [5]. “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturidagi 6–7 yoshli bolalarning rivojlanish xaritasi taklif etilgan kuzatuv ko‘rsatkichlarini mahalliy maktabgacha ta’lim amaliyoti bilan muvofiqlashtirish uchun o‘rganildi. Xususan, dasturdagi ijtimoiy-hissiy rivojlanish, nutq va muloqot hamda bilish jarayonlari bilan bog‘liq kutilayotgan natijalar tahlilga jalb qilindi [6].

Tadqiqotda mazmuniy tahlil, qiyosiy tahlil, tizimlashtirish va metodik loyihalash usullaridan foydalanildi. Mazmuniy tahlilda manbalarda keltirilgan psixologik tayyorgarlik belgilari ajratib olindi va motivatsion, bilish, hissiy-irodaviy hamda ijtimoiy-kommunikativ tarkibiy qismlar bo‘yicha guruhlandi. Qiyosiy tahlilda uchta savol asos qilib olindi. Birinchidan, psixologik tayyorgarlikning har bir tarkibiy qismi bolaning qaysi xatti-harakatida namoyon bo‘lishi aniqlandi. Ikkinchidan, ushbu xatti-harakatni uyda va MTT guruhida kuzatish uchun mos vaziyatlar tanlandi. Uchinchidan, tarbiyachi va ota-ona tegishli ko‘nikmani qo‘llab-quvvatlash uchun qanday qo‘shma faoliyatni tashkil etishi mumkinligi ko‘rib chiqildi.

Tizimlashtirish jarayonida har bir tarkibiy qism kuzatiladigan xatti-harakat, kuzatuv vaziyati va hamkorlik shakli

bilan bog‘landi. Masalan, bolaning qiyinchilikka duch kelganda yordam so‘rashi hissiy-irodaviy tayyorgarlik ko‘rsatkichlaridan biri sifatida olindi. Bu xatti-harakatni tarbiyachi guruhdagi qurish-yasash mashg‘ulotida, ota-ona esa bola bilan uyda birgalikda rasmli topshiriq bajarayotganda kuzatishi mumkin. Kuzatuvni qayd etishda bolaning mustaqil ravishda yordam so‘ragani, eslatmadan so‘ng murojaat qilgani yoki shunday ehtiyoj yuzaga kelganida yordam so‘ramagani ko‘rsatilishi taklif etildi. Agar topshiriq davomida yordamga ehtiyoj tug‘ilmasa, bu holat alohida qayd etiladi. Shu tariqa kuzatuv bolaning xatti-harakati bilan birga u namoyon bo‘lgan vaziyatni ham hisobga oladi.

Metodik loyihalashda hamkorlik shakllari bolaning yoshiga mosligi, uy va MTT sharoitida qo‘llash imkoniyati hamda bolaning rivojlanishini qayta kuzatishga qulayligi bo‘yicha ko‘rib chiqildi. Shu mezonlar asosida rolli o‘yinlar, ota-onalar uchun amaliy mashg‘ulotlar, qisqa oilaviy topshiriqlar, rivojlanish portfoliosi va maktabga tanishuv tashrifini o‘zaro bog‘lash tartibi ishlab chiqildi. Tartib dastlabki kuzatuvdan boshlanadi. Keyin ota-ona va tarbiyachi rivojlantiriladigan ko‘nikmani tanlaydi, uyda va guruhda bajariladigan faoliyatni kelishib oladi hamda ma’lum muddatdan keyin ayni ko‘nikmani qayta kuzatadi. Masalan, maqsad bolaning navbat kutish ko‘nikmasini rivojlantirish bo‘lsa, uyda stol o‘yini, guruhda esa navbat bilan bajariladigan jamoaviy topshiriq tanlanishi mumkin.

Tahlil yakunida psixologik tayyorgarlik ko‘rsatkichlarini MTT va oila birgalikda kuzatishi hamda rivojlantirishi uchun metodik tartib shakllantirildi. Taklif etilgan ko‘rsatkichlar pedagogik kuzatuvni rejalashtirishga mo‘ljallangan. Maqoladagi natijalar tanlangan manbalar tahlili va metodik loyihalash mahsuli bo‘lib, hamkorlik shakllarining samaradorligini aniqlash alohida tajriba-sinov tadqiqotini talab etadi.

NATIJALAR

Tahlil asosida bolaning maktabga psixologik tayyorgarligini kuzatish uchun to‘rtta yo‘nalish belgilandi. Jadvalda har bir yo‘nalish bolaning kundalik faoliyatida namoyon qilishi mumkin bo‘lgan xatti-harakat bilan bog‘landi. Bu bog‘lanish ota-ona va tarbiyachiga “Bola tayyor” kabi umumiy xulosa o‘rniga qanday ko‘nikma shakllanayotgani va qayerda yordam zarurligini muhokama qilish imkonini beradi.

1-jadval

Psixologik tayyorgarlik ko‘rsatkichlari va hamkorlik shakllari

Tayyorgarlik tarkibiy qismi	**Kuzatiladigan xatti-harakat**	**MTT va oila hamkorligi shakli**
Motivatsion	Yangi topshiriqqa qiziqish bildiradi, maktab haqida savol beradi yoki yangi faoliyatni sinab ko‘radi.	«Maktabda bir kun» rolli o‘yini va maktabga tanishuv tashrifi. Bola tashrif uchun o‘z savolini tanlaydi.
Bilish	Ikki bosqichli og‘zaki ko‘rsatmani tushunadi va bajaradi, voqeani ketma-ket aytib beradi.	Guruhda va uyda o‘tkaziladigan rasmli hikoya va ketma-ket harakat o‘yinlari.
Hissiy-irodaviy	Navbatini kutadi, qiyinchilikda yordam so‘raydi yoki vazifani qayta bajarishga urinadi.	Ota-onalar uchun amaliy mashg‘ulot va uyda davom ettiriladigan qoidali o‘yinlar.
Ijtimoiy-kommunikativ	O‘yinga qo‘shilish uchun murojaat qiladi, sherigi bilan vazifani bo‘lishadi va fikrini tushuntiradi.	Ota-ona va bola ishtirokidagi juftlik topshiriqlari hamda guruhdagi kichik jamoaviy loyihalar.

Hamkorlikni dastlabki kuzatuv, qo‘shma maqsad belgilash, faoliyatni tashkil etish va qayta kuzatuv bosqichlarida olib borish taklif qilindi. Dastlab tarbiyachi va ota-ona tanlangan xatti-harakatni o‘z muhitida kuzatib, qisqa misol yozadi. Keyin ular muayyan davr uchun bitta yoki ikkita maqsadni kelishib oladi. Masalan, “Bola qiynalganida yordam so‘ray oladi” degan maqsad guruhdagi qurish-yasash o‘yinida va uyda bajariladigan qo‘shma topshiriqda mashq qilinadi. Qayta kuzatuvda bola xatti-harakatni mustaqil bajardimi, eslatma bilan bajardimi yoki shu vaziyatda hali namoyon qilmadimi, degan savolga javob yoziladi. Bolaga xatti-harakatni namoyon qilish uchun imkoniyat bo‘lmagan holat ham qayd etiladi.

Rivojlanish portfoliosi ikki muhitdagi kuzatuvlarni bir joyga jamlashga xizmat qiladi. Masalan, ota-ona bolaning uyda stol o‘yinida kelishilgan navbatni saqlaganini, tarbiyachi esa guruhda navbatini kutish uchun unga eslatma kerak bo‘lganini qayd etadi. Ushbu farq asosida tarbiyachi katta guruhda navbatning qachon kelishini bolaga ko‘rsatish uchun rasmli belgilardan foydalanishi mumkin. Portfolio qog‘ozda yoki oilaga qulay raqamli shaklda yuritiladi. Undagi qisqa qaydlar “Ilk qadam” dasturidagi rivojlanish xaritasini to‘ldirishda qo‘shimcha ma’lumot sifatida ishlatilishi mumkin [6].

Ota-onalar uchun amaliy mashg‘ulotlarda bolaning maktabga oid xavotiri bilan ishlash vaziyatlari mashq qilinadi. Masalan, bola “Topshiriqni bajara olmasam-chi?” deb so‘rasa, katta odam uning xavotirini tinglaydi va “Tushunmagan joyingda qanday yordam so‘rashing mumkin?” deb murojaat qiladi. Keyin shu vaziyat rolli o‘yinda takrorlanadi. Shunday qilib, ota-ona uyda, tarbiyachi esa guruhda bolaga yordam so‘rashning bir xil, tushunarli usulini mashq qildiradi.

Maktabga tanishuv tashrifi MTT va boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi bilan kelishilgan holda tashkil etiladi. Bola sinf xonasini ko‘radi, o‘qituvchi bilan tanishadi va o‘zi tayyorlagan savolni beradi. Tashrifdan keyin tarbiyachi yoki ota-ona “Senga nima tanish tuyuldi?” va “Yana nimani bilishni xohlaysan?” kabi savollar yordamida bolaning taassurotlarini muhokama qiladi. Bu shakl OECD hisobotida yoritilgan maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim o‘rtasidagi uzviylik yondashuviga mos keladi [5].

MUHOKAMA

Taklif etilgan shakllarning innovatsion jihati tarbiyachi va ota-ona kuzatuvlarining bitta maqsad va umumiy

kuzatuv mezoni atrofida bog‘lanishidadir. An’anaviy ota-onalar yig‘ilishida tavsiyalar butun guruhga berilishi mumkin. Bu yondashuvda esa tavsiya bolaning kuzatilgan ehtiyojiga mos tanlanadi, uyda va guruhda sinab ko‘riladi hamda keyingi kuzatuv asosida aniqlashtiriladi. Masalan, ko‘rsatmani bajarishda qiynalayotgan bolaga harakatlar avval rasm bilan ko‘rsatiladi. Bola vazifani tushunib bajara boshlagach, ko‘rsatma og‘zaki beriladi. Shunda kuzatuv bolaning qaysi yordamdan foydalanayotgani va qachon mustaqil harakat qila boshlaganini ko‘rsatadi.

Bir ko‘nikmaning uyda va guruhda turlicha namoyon bo‘lishi vaziyat sharoitlarini tahlil qilishni talab etadi. Bola yaqinlari bilan erkin fikr bildirishiga qaramay, guruhda savol berishga tortinishi mumkin. Bunday holatda unga dastlab tanish sherigi bilan juftlikda gapirish, keyin fikrini kichik guruhda ifodalash imkoniyati beriladi. Kuzatuv qaydida guruh kattaligi, topshiriqning tanishligi va bolaning qanday yordam olgani ko‘rsatilsa, ota-ona va tarbiyachi keyingi mashg‘ulotni aniqroq rejalashtira oladi.

Oilalarning vaqti, muloqot tili va raqamli vositalardan foydalanish imkoniyatlari turlicha bo‘lishi mumkin. Shu bois tarbiyachi topshiriqning maqsadini saqlagan holda uni oilaga qulay faoliyatga moslashtiradi. Masalan, voqealarni ketma-ket aytib berish uchun bola rasmli kitobdan, oilaviy sayr taassurotlaridan yoki o‘zi chizgan uchta rasmdan foydalanishi mumkin. Portfolio uchun bolaning ism-sharifi va kuzatuv tafsilotlari individual tartibda yuritiladi.

Maqolaning cheklovi uning nazariy-metodik xususiyati bilan bog‘liq. Taklif qilingan hamkorlik shakllarining samaradorligi tajriba-sinov orqali tekshirilishi kerak. Bunda dastlabki va yakuniy kuzatuvlar bir xil ko‘rsatkichlar bo‘yicha o‘tkazilishi, oilalarning faoliyatdagi ishtiroki hamda birinchi sinfga moslashish davridagi o‘qituvchi kuzatuvlari hisobga olinishi mumkin.

XULOSA

MTT va oila hamkorligida maktabga psixologik tayyorgarlikni shakllantirish uchun ota-ona va tarbiyachi bolaning muayyan rivojlanish ehtiyojiga mos maqsad belgilashi, uni kundalik o‘yin va muloqotga kiritishi hamda natijani qayta kuzatishi taklif etildi. Rolli o‘yinlar, oilaviy topshiriqlar, tanishuv tashrifi va rivojlanish portfoliosi shu tartibda qo‘llanganda bolaning qiziqishi, ko‘rsatmani bajarishi, qiyinchilikda yordam so‘rashi va tengdoshlari bilan hamkorlik qilishi haqida aniq ma’lumot to‘plashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Nishanova Z., Alimova G. Bolalar psixologiyasi va uni o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg‘armasi nashriyoti, 2006. – 160 b. – URL: https://akbt.urspi.uz/uz/books/693.

2. Jalilova S. X. Psixik yetuklik bolaning maktab ta’limiga psixologik tayyorligi ko‘rsatkichi sifatida // Maktabgacha va maktab ta’limi. – 2023. – Jild 1, № 1. – URL: https://maktabgacha-va-maktab-talimi-jurnal.uz/index.php/jurnal/article/view/49.

3. Xasanboyeva O. U. Maktabgacha ta’lim pedagogikasi. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2006. – 184 b. – URL: https://akbt.urdu.uz/uz/books/15536.

4. Britto P. R. School Readiness: A Conceptual Framework. – UNICEF, 2012. – URL: https://www.solgrid.org.uk/eyc/wp-content/uploads/sites/31/2022/11/School-readiness-a-conceptual-framework-UNICEF.pdf.

5. OECD. Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education. – Paris: OECD Publishing, 2017. – URL: https://www.oecd.org/en/publications/starting-strong-v_9789264276253-en.html.

6. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligi. «Ilk qadam» maktabgacha ta’lim tashkilotining davlat o‘quv dasturi. – Takomillashtirilgan 2-nashr. – Toshkent, 2022. – 7-ilova: 6–7 yoshli bolaning rivojlanish xaritasi.